

Az Európai Unióról kialakított kép pozitív, de távoli – egy felmérés tanulságai

Mit gondolnak az Európai Unióról a magyarok, az osztrákok, a szlovének és a románok? Mennyire vannak tisztában azzal, hogy uniós állampolgárként milyen jogaik és lehetőségeik vannak? S hogyan vélekednek az unióval kapcsolatos kérdésekről a még csatlakozásra váró szerbek? Cikkünk az 'EU3doms – Vita az Unió négy szabadságáról' c. projekt keretében készített kérdőív eredményeit mutatja be.

A felmérés főbb eredményei a következők:

- *Az EU legnagyobb eredménye a személyek szabad mozgása és a tagállamok közti béke fenntartása.*
- *A válaszadók nagyon pozitívan értékelik az EU négy szabadságát.*
- *Létezik uniós identitás: a válaszadók többségében nemcsak nemzetük, hanem az EU állampolgárként is tekintenek magukra.*
- *Az EU-ról kialakított kép pozitív, de távoli: a válaszadók többségében úgy érzik, hogy Brüsszelben fontos, az ő életüket is érintő kérdésekkel foglalkoznak, de nem érzik, hogy számítana a szavuk.*
- *Az EU kívülről szebbnek tűnik, mint belülről: a még csatlakozásra váró szerbek sok tekintetben tájékozottabbnak és elkötelezettebbnek tűnnek az EU-s kérdésekkel kapcsolatban, mint a tagországok polgárai.*

A kérdőív a 15-64 éves román, magyar, szerb, szlovén és osztrák polgárok véleményét kérdezi különféle, az EU-val kapcsolatos kérdésekben. Az online kérdőívet az EU3doms projektben résztvevő partnervárosok (Hévíz, Lendva, Csíkszereda, Belgrád és Kismaros) képviselői terjesztették. Összesen 99 kitöltés érkezett, a legtöbben Magyarországról és Szerbiából válaszoltak. A kismintás kérdőív eredményei korántsem tekinthetők reprezentatívnak: elsősorban az Unió közügyei iránt nyitott és érdeklődő, aktív állampolgárok véleményét tükrözi, s nem általánosságban a magyar, szerb, román, szlovén és osztrák állampolgárok meglátásait.

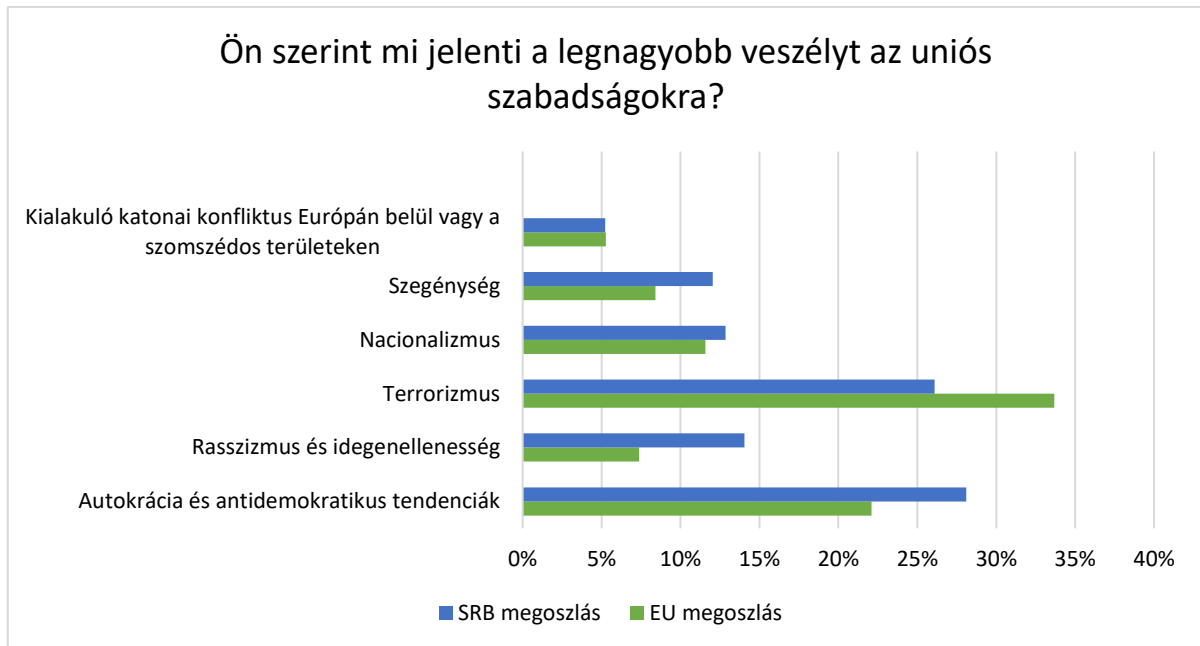
Az EU legnagyobb eredménye, hogy szabadon mozoghatunk

A válaszadók többsége szerint az Unió felelőssége sokrétű: egyszerre feladata az európai béke fenntartása, a tagországok gazdasági és társadalmi fejlődésének elősegítése, továbbá az alapvető emberi jogok védelme, valamint a személyek, szolgáltatások, termékek és a tőke szabad áramlásának biztosítása.

Amikor az EU eredményeit kellett rangsorolni, a válaszadók több mint fele a személyek szabad mozgását jelölte az első helyen, 37 százaléka pedig a Schengeni övezetet emelte ki. Összességében az tekinthető az EU legnagyobb eredményének, hogy eltörölték a belső határokat és szabadon utazhatunk, élhetünk és dolgozhatunk az EU-n belül, valamint a tagállamok közötti béke fenntartását. Fontos eredménynek tartják még a régiók és tagállamok fejlesztését célzó közös alapok létrehozását, a különféle nemzetközi együttműködéseket támogató programokat és a termékek szabad áramlását. A közös valuta viszont nem került a legfontosabb öt eredmény közé.

A kérdőív az EU előtt álló legnagyobb fenyegetésekre is kitért. A négy szabadság teljesülésére a legnagyobb veszélyt egyértelműen a terrorizmus jelenti, mind az uniós polgárok (34%), mind a még csatlakozás előtt álló szerb polgárok (26%) szerint. Ezt követik az autokrácia és az antidemokratikus tendenciák. Érdekes, hogy míg a terrorizmust az uniós polgárok, az autokráciát és antidemokratikus

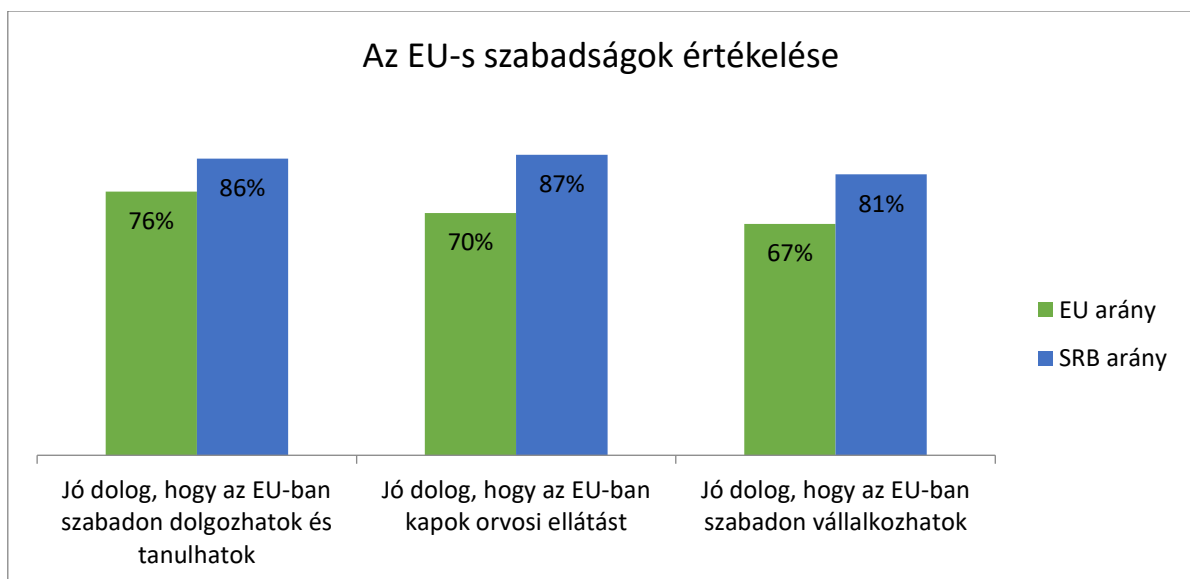
tendenciákat a szerbek tartják nagyobb problémának. A szegénységet, a nacionalizmust és a rasszizmust közel azonos arányban tekintik fenyegetőnek a szerbek. A többi válaszadó a szegénységet és a nacionalizmust szintén komoly problémának érzékeli, a nacionalizmustól azonban kevésbé tartanak.

1. ábra Forrás: Az EU3doms kérdőív adatai alapján saját szerkesztés

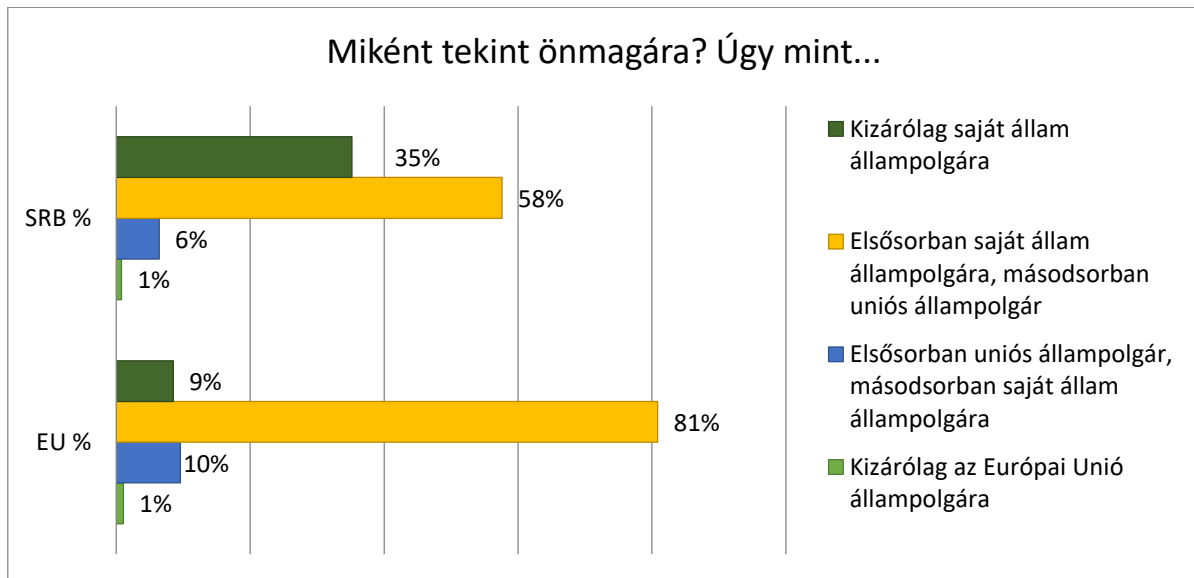
Tudjuk, hogy milyen jó nekünk?

A magyar, szlovén, román és osztrák válaszadók túlnyomó többsége jó dolognak tartja, hogy az EU-n belül szabadon lehet munkát vállalni, tanulni és vállalkozást indítani, továbbá azt is, hogy az uniós polgárok a tagországokban egészségügyi ellátásra jogosultak. Figyelemreméltó azonban, hogy a szerbek mindegyik szabadságot jobban értékelik, mint a megkérdezett EU tagállamok állampolgárai, annak ellenére, hogy egyelőre nem élhetnek ezekkel a lehetőségekkel.

2. ábra Forrás: Az EU3doms kérdőív adatai alapján saját szerkesztés

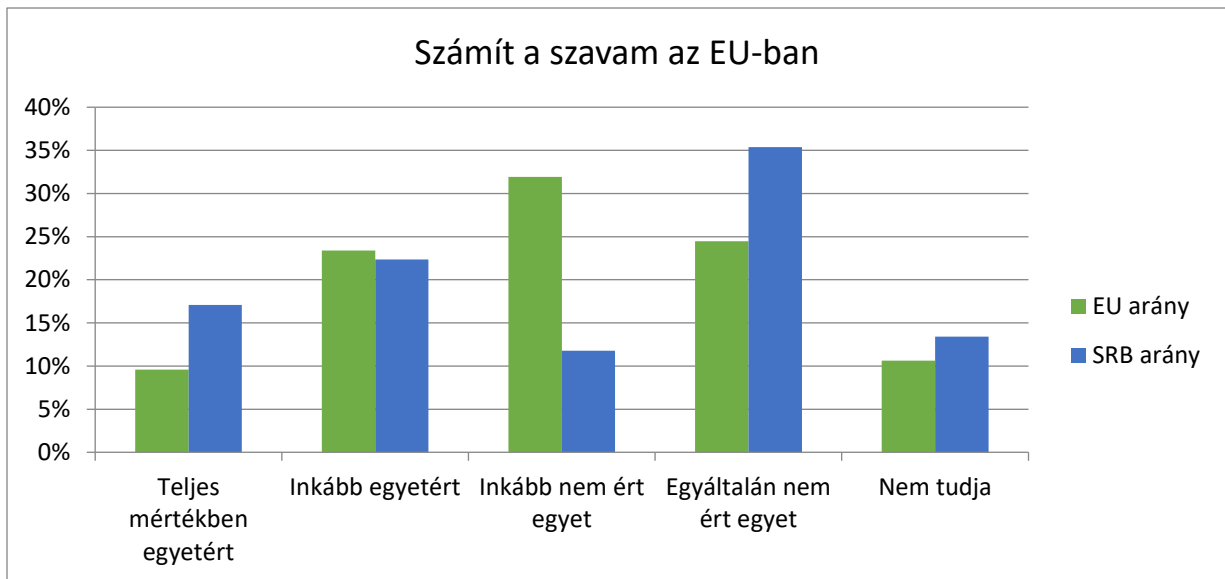
A kérdőívet kitöltő uniós polgárok háromnegyede érzi úgy, hogy nemcsak saját országához tartozik, hanem egy nagyobb közösségnek is tagja: 81% vallja, hogy elsősorban nemzete, másodsorban az unió állampolgáraként tekint magára. Mindössze 9% azoknak az aránya, akik egyáltalán nem tekintik magukat az EU-hoz tartozónak, s ugyanennyien gondolják azt is, hogy elsősorban uniós, s csak másodsorban magyar, szlovén, osztrák és román polgárok. Az eredmények azt mutatják, hogy a szerb válaszadók között is van, aki már uniós polgárnak tekinti magát, noha Szerbia még nem tagország.

3. ábra Forrás: Az EU3doms kérdőív adatai alapján saját szerkesztés

Körön kívül: uniós döntéshozatal az elefántcsonttoronyban

Az EU3doms projekt egyik fő célkitűzése, hogy tudatosítsa az uniós polgároknak, hogy nemcsak az EU van hatással az ő életükre, hanem nekik is van beleszólásuk az Unió ügyeibe. A kérdőív alapján erre nagy szükség van, mivel a válaszadók úgy érzik, nem tudják befolyásolni a túlbonyolított uniós politikát, távol érzik magukat Brüsszeltől és az uniós intézményektől. A megkérdezett uniós polgárok kevesebb, mint 10 százaléka érzi úgy, hogy egyértelműen számít a szava az Unióban, s azt is 25 százaléknál kevesebben vallják, hogy valamennyire van beleszólásuk – 56% pedig egyáltalán vagy inkább nem ért egyet ezzel az állítással. Érdekes, hogy a szerb válaszadók sokkal pozitívabban vélekednek arról, hogy uniós polgárként mekkora befolyásuk lenne az EU ügyeinek alakításába.

4. ábra Forrás: Az EU3doms kérdőív adatai alapján saját szerkesztés

Ennek azonban nem az az oka, hogy a válaszadók nem tudják, hogy miként befolyásolhatják az uniós döntéshozatal, ugyanis a kérdőívet kitöltők majdnem fele úgy érzi, tisztában van ezekkel a lehetőségekkel. A szerb válaszadók tájékozottabbnak bizonyulnak az uniós polgároknál, nagyobb arányban érzik úgy, hogy képbbe vannak.

A válaszadók tájékozottsága az uniós működésének más területeivel kapcsolatban is jellemző. Az uniós polgárok 52 százaléka, a szerb polgárok 40 százaléka vallja, hogy tisztában van az uniós polgárokat megillető jogokkal. Mind az uniós, mind a szerb polgárok körében a legismertebb uniós kezdeményezésű program az Erasmus+, a megkérdezettek több mint 90%-a hallott már róla. Érdekes, hogy a megkérdezett szerb állampolgárok több uniós program kapcsán is tájékozottabbnak bizonyultak, mint az EU-s tagállamok állampolgárai, ilyen például a Duna régió uniós stratégia vagy az Európa a Polgárokért program.

A válaszadók az EU-val kapcsolatban mindenekelőtt az internetről informálódnak. További értesülésekhez is leginkább a netről, különösen az online közösségi oldalokról jutnának, kisebb mértékben különféle események, például konferenciákon való részvétel révén.

A projekt keretében készült egy másik felmérés is, ami azt vizsgálja a magyar, román, szlovén és szerb fiatalok körében, hogy mennyire nehéz a mai fiataloknak: hogyan élik meg a felnőtté válást, miként gondolkodnak a családról és a gyerekvállalásról, illetve hogyan és hol képzelik el az életüket 20 év múlva.